

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИСТУПІВ ЧОЛОВІЧОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ВОЛЕЙБОЛЬНОЇ ЗБІРНОЇ КОМАНДИ УКРАЇНИ З ПРОВІДНИМИ СТУДЕНТСЬКИМИ ЗБІРНИМИ КОМАНДАМИ СВІТУ НА ВСЕСВІТНІХ УНІВЕРСІАДАХ

Дробний Петро, Козак Євген Львівський державний
університет фізичної культури

Анотації:

Виконано порівняльний аналіз виступів чоловічої студентської волейбольної збірної команди України з призерами чоловічих студентських волейбольних команд у Всесвітніх Універсіадах. Показано, що на сьогодні у світі найкращих результатів в чоловічому волейболі на Універсіадах досягли три країни: дві східноазійські (Південна Корея і Японія) й одна європейська (Росія), в яких потрібно переймати позитивний досвід системи підготовки спортсменів-волейболістів, навчально-тренувальний і змагальний процес. Доведено, що на останніх трьох Універсіадах українські студенти досягли найкращих результатів за всю історію виступів нашої чоловічої збірної у цих форумах, тому нам теж необхідно ділитись власним досвідом досягнення високих спортивних результатів з волейболу на Універсіадах за такий короткий час.

A COMPARATIVE ANALYSIS OF PERFORMANCES OF MASCULINE STUDENT VOLLEY-BALL COLLAPSIBLE TEAM OF UKRAINE IS WITH THE LEADING STUDENT COMBINED TEAMS OF THE WORLD ON WORLD UNIVERSITY GAMES

Drobnyi Petro, Kozak Yevhen

The comparative analysis of performances of masculine student volley-ball collapsible team of Ukraine is executed with the prizewinners of masculine student volley-ball commands in World university Games.

It is shown that for today in the world of the best results in masculine volley-ball on university Games obtained three countries: two East Asian (South Korea and Japan) one European (Russia), in that it is needed to adopt positive experience of the system of preparation of sportsmen-volley-ballers, educational-training and contention process.

It is well-proven that on the last three university Games the Ukrainian students attained the best results in all history of performances of our

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ВЫСТУПЛЕНИЙ МУЖСКОЙ СТУДЕНЧЕСКОЙ ВОЛЕЙБОЛЬНОЙ СБОРНОЙ КОМАНДЫ УКРАИНЫ С ВЕДУЩИМИ СТУДЕНЧЕСКИМИ СБОРНЫМИ КОМАНДАМИ МИРА НА ВСЕМИРНЫХ УНИВЕРСИАДАХ

Дробний Петр, Козак Евгений

Выполнен сравнительный анализ выступлений мужской студенческой волейбольной сборной команды Украины с призерами мужских студенческих волейбольных команд на Всемирных Универсиадах. Показано, что на сегодня в мире наилучших результатов в мужском волейболе на Универсиадах добились три страны: две восточноазиатские (Южная Корея и Япония) и одна европейская (Россия), в которых нужно перенимать позитивный опыт системы подготовки спортсменов-волейболистов, учебно-тренировочный и соревновательный процесс. Доказано, что на последних трех Универсиадах украинские

II. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

masculine combined team in these forums, that is why we too must be divided by own experience of achievement of high sporting results from volley-ball on University games for such short time.

студенты достигли наилучших результатов за всю историю выступлений нашей мужской сборной в этих форумах, поэтому нам также необходимо делиться собственным опытом достижения высоких спортивных результатов по волейболу на Универсиадах за такое короткое время.

Ключові слова:

волейбол, Всесвітні Універсиади, студенти, збірні команди, рейтинг.

volley-ball, World university Games, students, collapsible commands, rating.

волейбол, Всемирные Универсиады, студенты, сборные команды, рейтинг.

Постановка наукової проблеми та її значення. На останніх трьох Всесвітніх Універсиадах українські волейболісти досягли найкращих результатів за всю історію участі збірної команди у цих форумах. Якщо розглядати виступи наших національних збірних команд з волейболу в найбільших змаганнях (олімпійські ігри, чемпіонати світу, Європи), то на цей момент це найкраще досягнення з волейболу [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні в Україні немає комплексного аналізу виступів наших студентських збірних команд (ні чоловічої, ні жіночої) в Універсиадах та порівняння їх результатів з результатами провідних студентських команд країн світу. Тому ми вирішили проаналізувати і порівняти ці результати з метою проведення кращої підготовки й участі українських студентів у наступній XXIX Універсіаді, яка відбудеться в 2017 року в китайському Тайбеї.

Скрипка С. М., головний тренер чоловічої студентської збірної команди України на останніх трьох Всесвітніх Універсиадах (в Китаї в 2011 році, Росії в 2013 році і Кореї в 2015 році) сказав: "Це був дійсно вражаючий успіх для вітчизняного волейболу, бо інших яскравих перемог на різних престижних міжнародних турнірах наші команди вже давно не досягали. Я вважаю, що навіть у таких умовах ми змогли зібрати найкращих на цей момент виконавців і непогано підготуватися. Завоювавши високі місця, ми сприяли підняттю авторитету України у всьому світі. Потрібна серйозна і ґрунтовна державна підтримка волейболу і розвитку спорту загалом. Адже волейбол у нас в Україні має великі і славні традиції, ще починаючи з радянських часів" [5].

Мета статті. Зробити порівняльний аналіз виступів чоловічої студентської волейбольної збірної команди України з виступами призерів Всесвітніх Універсіад.

Завдання:

1. Проаналізувати результати виступів призерів чоловічих студентських волейбольних команд на Всесвітніх Універсиадах.
2. Проаналізувати результати виступів чоловічої студентської волейбольної збірної України на Всесвітніх Універсиадах.

Методи.

1. Аналіз науково-методичної літератури.
2. Аналіз Інтернет-ресурсів.

Матеріали досліджень. Універсіада – Міжнародне комплексне спортивне змагання, яке проводить міжнародна студентська спортивна федерація (FISU) серед студентів всього світу. Перші міжнародні студентські змагання відбулись в 1923 році на II фізкультурному етапі (1918–1945 рр.) першого періоду [1]. Тоді спортсмени декількох країн зібралися в Парижі на свій перший спортивний тиждень.

На III спортивному етапі (1945–1964 рр.) в 1959 році були проведені перші Всесвітні студентські ігри в Турині (Італія). На цьому етапі [1] проведено три Універсиади (1959, 1961, 1963 рр.). Практично всі призові місця посіли представники Європейської конфедерації волейболу, лише бразильським волейболістам (Південноамериканська конфедерація волейболу) вдалось у 1963 році здобути одну бронзову медаль Універсіади, проведеної в Порту Алегрі (Бразилія).

На першому олімпійському етапі другого періоду (1964–1990 рр.) [1], після включення волейболу в програму Олімпійських ігор, починаючи з 1967 року в боротьбу за медалі вступають уже представники Східної Азійської конфедерації волейболу (Японія, Південна Корея), Конфедерації Північної, Центральної Америки і Карибського моря (Куба).

II. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Починаючи з комерційного етапу другого періоду (1990 р.) [1] конкуренція в студентському волейболі загострюється між представниками усіх конфедерацій волейболу, включно з Африканською (у 2009 році в Сербії єгиптяни здобули першу бронзову медаль універсіад).

З 1959 року волейбол був представлений на всіх універсіадах, окрім 1975 і 1989 року. Всього 23 країни з 90, які брали участь в Універсіадах за п'ятдесят шість років, завойовували призові медалі на Універсіадах [8]. Кількість фіналістів Універсіади коливається від 7 у 1967 році в Токіо (Японія) до 28 у Фукуока (також Японія). Найчастіше Всесвітні Універсіади приймали дві країни: Італія і Японія (по три рази). Найбільшу кількість разів у змаганнях брали участь студентські збірні команди Японії (23), Канади (22), Південної Кореї (21), Італії і США (по 19), Бразилії і Китаю (по 17), Туреччини (16), Польщі і Німеччини (по 15), Франції (12), Росії і СРСР (по 10). За час участі в Універсіадах найбільше призових медалей завоювали студенти Японії (9), Південної Кореї (8), Італії (7), Росії і СРСР (по 6), Куби, Польщі, Чехословаччини, США (по 4). Але за кількістю золотих медалей у світі лідирують студентські збірні Південної Кореї і Росії (по 4), за ними йдуть Японія і СРСР (по 3), Румунія і Туреччина (по 2).

Нами визначений рейтинг участі країн у Всесвітніх Універсіадах за кількістю золотих, срібних і бронзових медалей і проаналізовано, скільки разів загалом ці команди брали участь в Універсіадах (7). З'ясувалося, що між загальною частотою участі і місцем, яке команда посідає в рейтингу, є прямо пропорційна залежність. Наприклад, студенти з Японії і Південної Кореї завоювали найбільше медалей (9) і, відповідно, вони також найчастіше брали участь в Універсіадах з волейболу: Японія (23 рази), Південна Корея (21 раз). Італія завоювала на Універсіадах сім медалей за дев'ятнадцять разів, Росія і СРСР — шість за десять разів (разом 20 разів), але в них ці медалі кращого гатунку.

Виняток з цього правила становить Канада, у якої кількість не перейшла у якість, за двадцять два рази — лише 2 срібних медалі (у рейтингу країн учасниць Універсіади — 15 місце разом з Україною). Але тут потрібно брати до уваги той факт, що в Канаді немає професійної федерації волейболу, як і у США (у рейтингу країн учасниць Універсіади — 11 місце). У них є три спортивні ліги, і в кожній можна отримати стипендію: NCAA (National Collegiate Athletic Association), NAIA (National Association of Intercollegiate Athletics), і NJCAA (National Junior College Athletic Association). NCAA — основна і найбільша ліга. Розділена на 3 дивізіони: у першому (близько 350 університетів) і другому дивізіонах (близько 315 університетів) дають стипендію, у третьому (450 університетів) стипендію дають тільки за академічні успіхи — не за спорт, спортсмени самі платять за своє навчання. Спонсорують багато видів спорту, в тому числі волейбол. Окрім дивізіонів, усі університети розділені за конференціями. У NAIA (близько 250 університетів), NJCAA (близько 440 коледжів) — те ж саме [6, 7]. Отже, у 1115 університетах і 440 коледжах студенти займаються волейболом, а потім з них формується чисто студентська збірна, яка і представляє ці країни на Всесвітній Універсіаді. Наприклад, чоловіча збірна США тричі вигравала Олімпійські ігри (у 1984, 1988 і 2008 рр.) і двічі ставала бронзовим призером, хоч не має професійної ліги з волейболу, а жінки тричі ставали срібними призерами і двічі бронзовими. Виходить, що ця система відбору перспективних студентів у США і Канаді працює. Тому нам також треба не тільки переймати цей позитивний досвід, але і впроваджувати його.

А такі країни, як Румунія, що завоювала три медалі з шести Універсіад (дві золотих), і Куба (чотири медалі з семи разів), Чехословаччина (чотири медалі з дев'яти), Угорщина і Аргентина (по одній медаль з двох Універсіад, тобто 50% або майже 50% успіху), довели, що для якості не обов'язково потрібна кількість (таблиця 1). На такому високому спортивному рівні дуже велике значення має фактор власного майданчика і суддівство. Підтвердженням цього служить такий факт: десять разів з двадцяти шести змагання приймали господарі Універсіад, на яких вони самі ставали чемпіонами.

Рейтинг виступів чоловічих студентських волейбольних команд на Всесвітніх Універсіадах

№ з/п	Країна	Медалі			Всього медалей	Участь (разів)
		Золота	Срібна	Бронзова		
1	Південна Корея	4	1	3	8	21
2	Росія	4	-	2	6	10
3	Японія	3	3	3	9	23
4	СРСР	3	2	1	6	10
5	Румунія	2	1	-	3	6
6	Туреччина	2	-	-	2	16
7	Куба	1	3	-	4	7
8	Польща	1	2	1	4	15
	Чехословаччина	1	2	1	4	9
10	Італія	1	1	5	7	19
11	США	1	1	2	4	19
12	Болгарія	1	1	-	2	8
13	Югославія	1	-	1	2	9
14	Німеччина	1	-	-	1	15
15	Канада	-	2	-	2	22
	Україна	-	2	-	2	8
17	Бразилія	-	1	2	3	17
18	Іспанія	-	1	1	2	5
	Франція	-	1	1	2	12
20	Китай	-	1	-	1	17
	Угорщина	-	1	-	1	2
22	Аргентина	-	-	1	1	2
	Єгипет	-	-	1	1	7
Всього:		26	26	26	78	

Тому нашим тренерам для досягнення ще кращого успіху в Універсіадах потрібно переймати досвід підготовки країн Східної Азійської конфедерації (Південної Кореї і Японії) і Росії, як правонаступниці СРСР, яка виграла три останні Універсіади поспіль.

З тринадцяти теоретично можливих разів українська чоловіча студентська збірна з волейболу, починаючи з 1995 року, брала участь у Всесвітніх Універсіадах лише вісім разів. Ми проаналізували політичні, соціально-економічні і спортивні фактори, які могли вплинути на участь команди у цьому Всесвітньому форумі студентів. З'ясовано, що незалежно від того, хто керував країною, Міністерством науки, освіти і спорту, Комітетом з фізичного виховання та спорту МОН України, був генеральним секретарем Студентської спортивної спілки України чи президентом Федерації волейболу України, чоловіча студентська збірна з волейболу все одно була представлена на Універсіадах – 1995, 2001, 2003 роки (Кучма Л. Д.), 2007, 2009 рр. (Ющенко В. А.), 2011, 2013 рр., (Янукович В. Ф.), 2015 р. (Порошенко П. О.). Тому що вищі спортивні досягнення національних чи студентських збірних команд, а особливо в ігрових видах спорту, в Україні завжди були візитною карткою держави, і всі президенти прагнули використати цей фактор для реклами України на міжнародній арені і

II. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

зміцнення міжнародних відносин. Другий фактор — соціально-економічний — також не мав вагомого впливу на відрядження команди на Універсіади. Наприклад, після світової фінансової кризи у 2008 році команда брала участь в Універсіаді-2009 у Белграді (Сербія), а у кризовий 2013 р. — в Універсіаді у Казані (Росія). Також простежується і така чітка закономірність: з восьми разів студентська збірна лише один раз брала участь у Європі на Універсіаді 2009 року в Белграді (Сербія), а всі решта сім разів — в Азії, куди набагато далі і дорожче летіти. А коли змагання відбувалися на європейському континенті, а це такі Універсіади: 1991 року — Шеффілд (Великобританія), 1997 року — Сицилія (Італія), 1999 року — Пальма-де-Майорка (Іспанія), 2005 — Ізмір (Туреччина), то наші спортивні функціонери команду не відправляли. Скоріше за все, вирішальним фактором, як і має бути в спорті вищих досягнень був спортивний (табл. 2).

Таблиця 2

Участь чоловічої студентської волейбольної збірної України у Всесвітніх Універсіадах

Рік проведення	1995	2001	2003	2007	2009	2011	2013	2015
Місто і країна проведення	Фукуома Японія	Пекін Китай	Тегу Корея	Бангкок Таїланд	Белград Сербія	Шеньчжень Китай	Казань Росія	Кванджу, Наджу, Сунчхоне Корея
Командне місце	12	13	10	6	9	2	4	2
Кількість команд	27	27	23	23	22	21	21	21

Україна в рейтингу країн за призовими медалями посідає п'ятнадцяте місце з двадцяти трьох країн, які були призерами Універсіад. Це досить добрий показник, якщо зважати на те, що за всю історію проведення змагань у них брало участь дев'яносто країн, а ми вперше офіційно взяли участь окремою командою у 1995 році, а не з 1959 року, як інші країни. Хоча наші студенти брали участь у цих змаганнях і до 1991 року, де завойовували золоті, срібні і бронзові медалі в складі студентської збірної Радянського Союзу.

У різні роки нашу студентську збірну комплектували за різними принципами, змінювались також і тренери команд. У 2007 році в Таїланді команда посіла шосте місце, а у 2009 році — дев'яте (тренер команди Благодарний М. П.), тоді збірну комплектували на базі студентської волейбольної команди суперліги СВК «Буревісник ШВСМ» (Чернігів). Головний тренер команди Микола Благодарний вважає, «що держава повинна піклуватися про розвиток фізичної культури і спорту в Україні, оскільки від цього залежить майбутнє нашого молодого покоління. Взавши за приклад зірок ігрових видів спорту, можна виховати здорову націю, а також нових гравців, які принесли б славу Україні». Микола Благодарний, беручи за приклад СВК «Буревісник ШВСМ» (Чернігів), вірить, що волейбол здатний завоювати увагу уболівальників, меценатів і перетворитися на один з провідних видів спорту в Україні» [4]. Володимир Ковальчук, гравець ВК «Локомотив» (Харків) срібний призер Всесвітньої Універсіади в Китаї (2011 рік) говорить: «В Україні з року в рік команд усе менше, з фінансуванням дедалі важче» [4].

Але найкращих успіхів студентська збірна команда досягала у 2011 р. (срібло), 2013 р. (увійшла до четвірки найкращих команд Універсіади) 2015 р. (срібло), коли головним тренером був Скрипка С. М. і коли вона була представлена не гравцями переважно одного клубу, а складалася з найсильніших гравців провідних клубів суперліги. Наприклад, за срібного призера Універсіади-2015 виступали студенти шести провідних клубів суперліги: «Локомотив» (Харків), «Кримсода» (Красноперекопськ), «Юракадемія» (Харків), «Імпекс-

Агроспорт» (Черкаси), «Локо-Експрес» (Харків), «Будівельник-Динамо-Буковина» (Чернівці).

Висновки.

1. На сьогодні у світі найкращих результатів у чоловічому волейболі на Універсіадах досягли три країни: дві східноазійські (Південна Корея і Японія) й одна європейська (Росія).

2. Українським студентам потрібно регулярно брати участь в Універсіадах, щоб отримати міжнародний досвід, що дасть можливість досягати кращих результатів на рівні національних збірних в Європейських і Міжнародних змаганнях.

3. Тренерам студентських збірних під час підготовки до Всесвітніх Універсіад слід застосовувати досвід студентських збірних Південної Кореї, Японії, Росії, а також США і Канади.

4. Беручи до уваги досягнення нашої студентської волейбольної збірної на останніх трьох Універсіадах, нам потрібно не тільки переймати позитивний досвід системи підготовки спортсменів-волейболістів, навчально-тренувального і змагального процесу у провідних волейбольних країн, але також ділитись власним досвідом досягнення високих спортивних результатів з волейболу на Всесвітніх Універсіадах.

Література.

1. Дробний П. Д. Класичний волейбол — чинник фізичного і національного виховання молоді у світі. II-й фізкультурний етап (1918–1945 рр.) 1-го рекреаційно-фізкультурно-спортивного періоду (1895–1964 рр.). Методичні рекомендації. — Серія: «Історія волейболу». — Львів: Львівський державний університет фізичної культури, 2013. — 76 с.

2. Дробний П. Д. Порівняльний аналіз участі чоловічих збірних команд України з провідними командами Європи у юнацьких, молодіжних і національних чемпіонатах Європи з волейболу і чемпіонів та призерів Європи / П.Д. Дробний, Є.П. Козак // Збірник наукових праць Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки «Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я в сучасному суспільстві». — Випуск 4 (28). — 2014. — С. 112-117.

3. Дробний Петро Порівняльний аналіз участі жіночих збірних команд України з провідними командами світу в юнацьких, молодіжних і дорослих чемпіонатах світу з волейболу / Петро Дробний, Євген Козак // X Міжнародна науково-практична конференція. «Фізична культура, спорт та здоров'я нації»: Збірник наукових праць Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. — Випуск № 19. — 2015. — С. 120–129.

4. Николай Благодарный — «последний из могикан» в украинском волейболе. — Режим доступу: www.facenews.ua/articles/2016/307467/ 30.06.2016.

5. Сергей Скрипка: «Нашему волейболу нужна серьезная поддержка». — Режим доступу: <http://volleyball.sport.ua/news/278014>. 24.09.2015.

6. Студенческий спорт в США. — Режим доступу: [/juliaatpost.wordpress.com/2014/11/24/30/](http://juliaatpost.wordpress.com/2014/11/24/30/) 24.11.2014.

7. Устройство студенческого спорта в США. Блог Спорт и учеба в США. — Режим доступу: www.sports.ru/tribuna/blogs/alexskryagin/790736.html 7 июня 2015 г.

8. file:///D:/8.1_Men_CountryAllUniversiade.pdf